

JÄMTHUND I NORGE - AVLSUTVALGETS ÅRSMELDING 2017

Utvalgets sammensetning og organisering

Utvalget består av Jon Erling Skåtan, Even Grindvollen, Ole Løite og Arne Sandin. Even Grindvollen har vært med i utvalget en tid, mens de øvrige tre kom inn i utvalget sommeren 2017. Arne Sandin er leder av utvalget.

Utvalgets arbeidsmåte og kommunikasjon

Utvalget har etter at nye medlemmer kom inn gjennomført ett heldagsmøte for å drøfte og enes om mål, og strategi for å nå disse. Den daglige kommunikasjon skjer via telefon, e – post og SMS. Det ble på slutten av 2017 etablert en Facebook – side. Det konstateres at denne blir hyppig besøkt, og utvalget vil utvikle denne videre. Det drøftes om man skal åpne for et diskusjonsforum på siden, men dette er foreløpig ikke aktuelt. Utvalget opplever dialogen med FS og sekretariatet som god og konstruktiv.

Rasens status

Utvikling registrerte jämthunder (valpekullregistreringer) i Norge og Norden:

År	Norge	Finland	Sverige	Totalt
2000	166	521	1948	2469
2005	255	940	1729	2669
2010	284	1325	1689	3014
2011	276	1328	1596	2924
2012	300	1283	1629	2912
2013	347	1369	1826	3195
2014	386	1428	1983	3411
2015	381	1597	1716	3313
2016	342	1312	1616	2928
2017	292	1635	1716	3351

Import og eksport av valper

Det importeres til Sverige årlig ca. 100 individer, både som valper og ferdige hunder. Av disse kommer ca. 30 % fra Norge (kun valper), og ca. 70 % fra Finland (både valper og ferdige hunder). Til Norge importeres ca. 50 individer årlig, med ca. 60 % fra Sverige (kun valper) og 40 % fra Finland (både valper og ferdige hunder). Eksport fra Sverige til Finland er svært begrenset, og eksport fra Norge til Finland er nærmest fraværende.

Den jaktlige utviklingen for hunder fra norsk oppdrett

Vi ser altså at 10-15 % årlig av valper fra norsk oppdrett eksporteres, først og fremst til Sverige (kun 12 hunder er eksportert fra Norge til Finland de siste 10 årene). Med en så stor andel eksport finner AU det nødvendig og riktig å ta med resultatene som disse individene presterer. Dette for å få et rettvis bilde av norsk oppdrett. Og vi ser at hunder fra norsk oppdrett kan vise til en jaktpremieandel i sitt nye hjemland som er helt på høyde med resultatene fra landenes eget oppdrett. En samlet oversikt/ oppsummering viser følgende:

- I **2000** ble det **registrert 166 valper** i NKK (norsk oppdrett). Av disse ble **26 (16 %) løshundpremiert**, hvor av 11 (7 %) ble premiert før to års alder, og ni (5 %) ble løshund champion.
- I **2005** ble det **registrert 255 valper** i NKK (norsk oppdrett). Av disse ble **32 (13 %) løshundpremiert**, hvor av 9 (7 %) ble premiert før to års alder, og 10 (4 %) ble løshund champion.
- I **2010** ble det **registrert 235 valper** i NKK (norsk oppdrett). Av disse er **58 (25 %) løshundpremiert**, hvor av 19 (8 %) ble premiert før to års alder, og 18 (8 %) er løshund champion.
- I **2011** ble det **registrert 235 valper** i NKK (norsk oppdrett). Av disse er **74 (27 %) løshundpremiert**, hvor av 35 (13 %) ble premiert før to års alder, og 26 (9 %) er løshund champion.
- I **2012** ble det **registrert 300 valper** i NKK (norsk oppdrett). Av disse er 60 (20 %) **løshundpremiert**, hvor av 26 (13 %) ble premiert før to års alder, og 19 (6 %) er løshund champion.
- I **2013** ble det **registrert 348 valper** i NKK (norsk oppdrett). Av disse er **90 (26 %) løshundpremiert**, hvor av 48 (14 %) ble premiert før to års alder, og 19 (6 %) er løshund champion.
- I **2014** ble det **registrert 386 valper** i NKK (norsk oppdrett). Av disse er **82 (21 %) løshundpremiert**, hvor av 52 (13 %) ble premiert før to års alder, og 29 (8 %) er løshund champion.
- I **2015** ble det **registrert 386 valper** i NKK (norsk oppdrett). Av disse er **70 (20 %) løshundpremiert**, hvor av 52 (14 %) ble premiert før to års alder, og 10 (3 %) er løshund champion.

NB. Antallet jaktpremierte for 2014 og 2015 er noe høyere enn hva statistikken viser (flere prøver fra 2017/ 2018 var ikke innmeldt i Dog Web når tabellen ble ferdigstilt). Andelen jaktpremierte for disse generasjonene vil også øke noe etter kommende høsts prøver.

Jaktpremieandelene i de øvrige nordiske landene

I Sverige er jaktpremieandelen ca. 30 %, og i Finland ca. 45 % (hensyntatt de resultater eksporterte hunder oppnår i sitt nye hjemland).

Utvikling og status eksteriør norsk oppdrett:

AU mener at en sammenligning av andel individer som tildeles CK pr. års – generasjon (på utstillinger i Norden) gir en god indikasjon på norsk oppdretts eksteriørnivå:

Reg. år	Registrert	CK	Andel	CERT	Andel	UCH	Andel
2000	122	15	12,3 %	11	9,0 %	3	2,5 %
2005	255	30	11,8 %	17	6,7 %	7	2,7 %
2010	284	36	12,7 %	16	5,6 %	5	1,8 %
2011	276	43	15,6 %	20	7,2 %	11	4,0 %
2012	300	36	12,0 %	14	4,7 %	12	4,0 %
2013	347	59	17,0 %	27	7,8 %	10	2,9 %
2014	386	48	12,4 %	22	5,7 %	8	2,1 %
2015	381	42	11,0 %	6	1,6 %	0	0,0 %
Sum	2351	309	13,1 %	133	5,7 %	56	2,4 %

Tabellen/ oversikten forteller at andel CK tildelt hunder av norsk oppdrett er på omtrent samme nivå som hunder fra oppdrett i de øvrige nordiske landene.

Helse

Det er ingen kjente arvelige sykdommer ved rasen, men utvalget finner det riktig å viderefør/ benytte egenerklæringen fra eiere ved innmelding av avlshunder. Antall HD – feil er ikke bekymringsfull (se nedenstående statistikk). Men i tråd med de øvrige nordiske landene anses det som rett å praktisere prinsippet om at hunder med C – hofter (eller dårligere) i utgangspunktet ikke skal benyttes i avl.

HD - statistikk:

Reg. år	Registrert	Røntket	A/ B	C (HD)	D (HD)	E (HD)	And. HD	I %
2000	166	65	61	0	2	2	4	6,6 %
2005	255	72	63	3	5	1	9	14,3 %
2010	284	78	72	5	1	0	6	8,3 %
2011	276	64	53	10	1	0	11	20,8 %
2012	300	64	61	3	0	0	3	4,9 %
2013	347	105	96	4	3	2	9	9,4 %
2014	386	89	80	9	0	0	9	11,3 %
2015	381	68	63	3	2	0	5	7,9 %
2016	342	43	38	3	2	0	5	13,2 %

Statistikken inkluderer også noen utenlandske hunder, men disse ser vi har tilnærmet samme HD – andel som norskfødte individer, slik at dette ikke rokker ved statistikkens realitet for norsk oppdrett.

RAS - DOKUMENTET

RAS dokumentet for jämthund i Norge ble utarbeidet i 2016. I rasens hjemland Sverige slutføres en revidering av dokument i år. Det vil være naturlig at dette gjennomgås, og at vi deretter vurderer om det vil være behov for justeringer av det norske dokumentet. I denne sammenheng er det også ønskelig å få oversatt det finske dokumentet for å avklare om dette inneholder nyttig og relevant informasjon.

FREMTITIDIGE MÅL

Faktatallene viser at norsk oppdrett nærmer seg det svenske nivået på andel jaktpremierte avkom, som er på ca. 30 %, mens Finland fortsatt har en betydelig større andel jaktpremierte. Et realistisk mål bør være at vi i Norge skal nærme oss Sveriges nivå ytterligere i løpet av de kommende fem år. På eksteriørsiden, målt i andel individer som blir tildelt CK, ligger vi på omtrent på samme nivå som de øvrige nordiske landene. Det viktigste er derfor, etter sittende AU sin oppfatning, å fortsatt prioritere den jaktlige utviklingen, men samtidig ha som mål at eksteriøret minst forblir på dagens nivå.

STRATEGI FOR Å NÅ DET JAKTLIGE MÅLET

1. AU vil videreført de etablerte listene over avlshunder, og i tillegg utarbeide underliggende dokumentasjon for hver hund. Dokumentasjonen vil vise jaktprøveresultater og kull - verdier i tre generasjoner, hvor også jaktpremiering før to år to års alder blir synliggjort. Dokumentet er tenkt til bruk og veiledning for AU og hundeiere som leter etter aktuelle parringspartnere. Dokumentet vil også omhandle og vektlegge utstillingsresultater. (AU vil forsøke å få dokumentet klart til RS, slik at det der kan presenteres for interesserte. AU' s medlemmer har en omforent oppfatning av at det i avlssammenheng er viktig å sette fokus på tidlig jakt og høye kull - verdier, noe som vil gjenspeiles i dokumentets oppbygging).
2. AU vil arbeide aktivt for at mest mulig av norsk avl gjennomføres med hunder som tilfredsstillter kravene for å komme inn på avlshund – listene.
3. AU vil i samarbeid med oppdrettere kartlegge gode kull og forsøke å oppmuntre hundeiere fra slike kull til å sette sannsynlig gode avlsindivider i «produksjon».

15. mars 2017

Ole Løite
(sign.)

Even Grindvollen
(sign.)

Jon Erling Skåten
(sign.)

Arne Kristian Sandin
(sign.)